

INUIT ATAQATIGIIT

INATSISARTUNI

23. juli 2013

UKA 2013/77

Inatsisartut Suleriaasianni § 33 naapertorlugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut imaattoq matumuuna saqqummiuppara:

Aningaasaateqarfimmi aningaasat katersat ileqqaakkallu erniaat taamaallaat atorneqarsinnaaneri siunertaralugu Aatsitassarsiornermi Aningaasaateqarfik pillugu Inatsisartut inatsisaannut nr. 6, 5. december 2008-meersumut allannguutissamik saqqummiussinissaannik Naalakkersuisut peqquneqarnissaannut Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Inatsisartuni ilaasortaq Naaja Nathanielsen, Inuit Ataqatigiit)

Tunngavilersuut

2012-imi ukiakkut Aningaasaqarnermut Siunnersuisoqatigiinnit nalunaarusiaq saqqummersinneqarpoq, tassanilu oqaatigineqarpoq nunatsinni Aatsitassarsiornermi Aningaasaateqarfik allanut aatsitassarsiornermi aningaasaateqarfimmut naleqqiullugu naliliigaanni Kalaallit Nunaanni Aatsitassarsiornermi Aningisaateqarfimmi aningaasat pigisat atorneqarnissaat pillugu erseqqinngitsunik annertuunik toqqammaveqartoqartoq. Tamatuma kingunerisaanik aningaasat kukkusumik inissinneqarnissaannut aarlerinarpoq annertunerarnerarpoq. Inatsisitigut sukaterisoqartariaqarnera, taamatullu Norge-mi uuliamik aningaasaateqarfiup, Norske Pensjonsfond-imik taaguuteqartup, inatsisitigut toqqammavigisaasa qanillatorneqartariaqarnerat Aningaasaqarnermut Siunnersuisoqatigiinnit kaammattuutigineqarluni.

Norge-mi aningaasaateqarfimmik (Norske Pensjonsfond) ingerlatsinermi pinngortitami pisuussutinit aningaasat isertitat erniaat taamaallat atorneqarsinnaanerat tunngaviuvoq. Taamaaliunngikkaanni navianarpoq tassaavoq kinguaariinni tullissavut nunatta pisuussutaannik uumaatsunik iluaqutissarsinissaat pinngitsoortitissinnaagatsigu, pisuussutimmi ataasiaannarluta piiavvigisinnaagatsigik. Tamatumani inatsimmi § 2¹ pingaartumik eqqarsaatigineqarpoq, tassani inatsimmi siunertarisat aningaasaateqarfimmilu pigisat qanoq atorneqarnissaat pineqarmata. Uanga naliliinera naapertorlugu inatsimmi ersarissunik maleruagassiornissarput pingaaruteqarpoq, taamaalilluta aatsitassarsiornikkut isertitaqarlualernej saniatigullu isertitat qanoq atorneqarnissaat pillugu ersernerluttunik maleruagassiortoqarsimanera nunatsinni inuiaqatigiisugut uniffigissannginnatsigu.

Kalaallit Nunaanni Aatsitassarsiornermi Aningaasaateqarfik pillugu Inatsisartut inatsisaat 2008-mi ukiakkut ataatsimiinnermi akuerineqarpoq. Siunnersuummut uunga atatillugu taamani Naalakkersuisuusut Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliap taamani inatsisissatut sunnersuummut atatillugu aappassaaneerinninnermi isumaliutissiissutaannut akissutaat maluginiassallugu pingaaruteqarpoq.

Naalakkersuisut akissutaanni ilaatigut ima allassimasoqarpoq:

"Aningaasaateqarfiup aningaasaatai imminut akilersinnaasumik atorneqartariaqartut Naalakkersuisut isumaqatigaat, tassalu pisuussutit erniaat kisimik atorneqartassasut.

Tunngaviusooq taanna inatsimmut nassuiaatini aamma atuarneqarsinnaavoq, ilaatigut allassimalluni aningaasanik atuinermi nuussinermilu maleruagassat pingaernerit makku aallaavi-gineqassasut: Siullermik aningaasarsiornikkut siumut isiginnittumik, naammassinnaasumik politikkeqarneq, aningaasat naleerukkiartornissaannik aningaasartuutillu inissisimanerisa amerliartornissaannik pinngitsoortitsinissaq qulakkeerneqassaaq. Aappaattut inuiaqa-tigiinni aningaasarsiornermut siunissamut ineriartortitsinissami periarfissatigut atugas-saqtitsineq, ilaallutik ilaatigut ilinniartitaanermut ilisimatusarnermullu aningaasa-liissutissanik tullerriiarineq, inuiaqatigiinni attaveqaatinik pitsanngorsaaneq nutarterinerlu, aaqqissuussinikkut allannortiterineq kiisalu inuussutissarsiornermik ineriartortitsineq qulakkeerneqassaaq. Pingajuattut piffissani aningaasarsiorneq aningaasat nalingisa niker-rarnerannit annertuumik eqqorneqassagaluarpat, siunissami kinguaariit atugarissaar-nissaannut aaqqissuussat isumannaarniarlugit aningaasanik ileqqaarnissamut pilersaa-rusiornissaq periarfissaqartinneqassaaq.

Taamaalillutik Naalakkersuisut aningaasat ingerlatsinermit atorneqarnissaat siunertarinngilaat. Imminut akilersinnaasumik erniat kisimik atorneqartussaapput. Tassalu uagut maani Inatsisartuni, ukiumut aningaasanut inatsimmik akuersinitsinni, aningaasartuuteqarnissaq eqqarsaatigalugu, uagutsinnut piumaffiginissarput pisariaqarpoq. Tassunga atatillugu nunatta aningaasaqarnerata siunissaq ungasinnerusooq eqqarsaatigalugu ineriartorneranut tunngaviusussamik, siunissamut ungasinnerusumut atuuttussamik aningaasartuuteqarnissamut politikikkut anguniagassanik aalajangersaassagutta, tamanna Aatsitassarsiornermi Aningaasaateqarfimmut inatsimmi siunertaasunut naapertuutissaaq.ⁱⁱⁱ (uanga ataatigut titarpara)

Takuneqarsinnaavoq taamani Naalakkersuisuusut Aningaasaqarnermit Ataatsimiititaliaq iluoorneraraat, tassani oqaatigineqarmat naliginnaasumik malitassaq tassaasoq aningaasaateqarfiup sinneqartoorutai kisimik atorneqarsinnaasut. Soorluuna aamma Naalakkersuisut akissutaanni ersarissumik takuneqarsinnaasoq Aatsitassarsiornermi Aningaasaateqarfimmut inatsimmi allassimasut najoqqutaralugit aningaasaateqarfiup pigisaanut siunissaq ungasinnerusooq eqqarsaatigalugu aningaasaqarnikkullu akisussaaffilimmik atuinnissamut Naalakkersuisut aamma Inatsisartut pituttugaasimangitsut. Taamaassimagaluarpammi Naalakkersuisut akissuteqaatiminni oqaatsit **"anigaasaa-teqarnissaq eqqarsaatigalugu uagutsinnut piumaffiginissarput"** kaammaattuutiginnissaa pisariaqarsimassanngikkaluartoq. Inuussutissarsiornermut Ataatsimiititaliap Aatsitassarsiornermi Aningaasaateqarfik pillugu isumaliutissiisummini tamanna ajornartorsiutaasinnaasoq immikkoortup UPA2012/52-ip suliarineqarnerani tikkuarsimavaa (qupp. 10 danskisuuani takuuk).

Taamani Naalakkersuisuusut akissuteqaatiminni oqaatigisaminni aningaasaqarnikkut siunnersuutigisaannik allaasunik Naalakkersuisut aamma Inatsisartut allatut angusaqarniarlutik politikikkut allatut tullerriiarinissartik aalajangiussinnaavaat. Taamaammat siunissami Aatsitassarsiornermi Aningaasaateqarfimmi isertitaasussat siunissaq qaninneq eqqarsaatigiinnarlugu tullerriiarinikkut aalajangersorsinnaanissaannut periarfissat aalajangiiffigisassat siunnersuummi matumani saqqummiunneqartumi killilerniarneqarpoq.

Tunngaviatigut aningaasarsiornikkut akisussaaffeqartumik aammalu nungutsinaveersarluni periusissat najoqqutaralugit, tassa Aningaasaateqarfimmi erniatigut sinneqartoorutit taamaallat atorneqassasut siusinnerusukkut Naalakkersuisuusimasut, taamatullu maannakkut Naalakkersuisut oqartareermata siunnersuut saqqummiunneqartoq amerlanerussuteqarluartunit akuersissutigineqarnissaa ilimagilluinnarpara.

Pisortanut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassat.

Inatsimmut siunnersuutissap sularinerani aningaasartuutissat killeqarnissaat ilimagineqarpoq inatsit pioreersoq matumani erseqqissaavagineqarnissaa pineqaannarmat.

Namminersorluni inuussutissarsiuteqarnermut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassat.

Siunissaq qaninnerusoq ungasinnerusorluunnit isigalugit soqanngilaq. Siunnersuulli aallaavigalugu piffissap qaninnerusup ingerlanerani aningaasarsiornikkut akisussaaf-feqangitsumik ingerlatsineq pinaveersaartinneqarsinnaavoq, taamaammallu siunnersuutigineqartoq inuussutissarsiornernik ingerlatsisut atugassarititaannut siunissaq ungasinnerusoq isigalugu aningaasarsiornikkut patajaallisaaqataasinnaalluni.

Innuttaasunut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassat.

Siunnersuut aallaavigalugu piffissap qaninnerusup ingerlanerani aningaasarsiornikkut akisussaaffeqanngitsumik ingerlatsineq pinaveersaartinneqarsinnaavoq, taamaammallu siunnersuutigineqartoq innuttaasut atugassarititaannut siunissaq ungasinnerusoq isigalugu aningaasarsiornikkut inuunikullu patajaallisaaqataasinnaalluni.

ⁱ § 2. Inatsisip siunertaraa namminersornerusut aatsitassanit isertitaasa inissinneqar-tarnissaat atorqeartarnissaallu pillugit malittarisassiuussinnissaq kiisalu Namminersornerullutik Oqartussat aatsitassanit isertitaasa siunissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu tunngavissaqartinnissaasa eqqarsaatigineqarnissaat.

Imm. 2. Inatsisip siunertai eqquutsinniarlugit aningaasaateqarfiup makku siunertarai:

- 1) Namminersornerusut aatsitassanit isertitai pissarsiarinissaat,
- 2) aningaasaateqarfiup aningaasaatai ima inissinneqassasut, isumannaassuseq anguneqassalluni kiisalu sapinngisamik amerlanerpaanik iluanaaruteqartinneqassallutik,
- 3) qularnaarneqassaaq aningaasaateqarfiup aningaasaatai namminersornerusut aatsitassarsiornernik sammisaqarnermi aningaasalersuinerannut kiisalu aatsitassarsiornernik sammisaqarnermi aningaasartuutitut matussusiinissanut atorqeassallutik inatsisartut inatsisaanni matumani malittarisassat malillugit kiisalu Inatsisartut aningaasanut inatsisaanni imaluunniit ilassutitut aningaasaliissutini Inatsisartut akuerisaat naapertorlugit,
- 4) tamakku saniatigut qulakkeerneqassaaq aningaasaateqarfiup aningaasaatai taamaallaat namminersornerusunut tunniunneqarsinnaasut inatsisartut inatsisaanni matumani malittarisassat malillugit kiisalu Inatsisartut aningaasanut inatsisaanni imaluunniit ilassutitut aningaasaliissutit Inatsisartut akuerisaat naapertorlugit, aammalu
- 5) qulakkeerinneqataassalluni aningaasaateqarfiup aningaasaatai ima atorqeassasut, Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiit siunissami ungasinnerusumi inuiaqatigiit aningaasarsiornerni sapinngisamik amerlanerpaanik iluanaaruteqartinnissaat sapinngisamillu iluaqutaanerpaamik siunniuteqartinneqassallutik

ⁱⁱ Kalaallit Nunaata Aatsitassarsiornerni Aningaasaateqarfia pillugu Inatsisartut inatsissaattut siunnersuut. (Attaveqarnermut, Avatangiisinut Aatsitassanullu Naalakkersuisoq) akissuteqaataa UK08/6 qupp. 3 aamma 4 danskisuuani